

Azra Vrevic

01.06.2025. 11:06

Pogledano: 59 puta

Klub "Cvrčak"

Praksa je nastala iz potrebe da se pomogne đacima prvacima u savladavanju pravilnog govora.

Zajednička avantura počinje u klubu "Cvrčak" u kojem zajedno učimo, rastemo i napredujemo.

Moja pedagoška uvjerenja

"Dobra škola ne nastaje kao gotova smrznuta večera koja se petnaest minuta drži u mikrovalnoj pećnici, nego kao rezultat polaganog ukuhavanja brižljivo izmjerenih sastojaka." (Stoll i Fink 2000. str. 37). Škola je centralno mjesto svake zajednice, s mnoštvom specifičnosti koje joj daju jedinstven identitet, prepoznatljiv u javnosti s obilježjem dinamičnosti života i rada pedagoških radnika, učenika i roditelja. Za dobru školu, nije dovoljan samo dobar nastavnik, potrebno je mnogo više od toga. Kako škole predstavljaju srce zajednice u kojima su smještene, ono je snažnije u manjim sredinama jer je baš škola glavni pokretač kulturnih dešavanja, u mjestu. Osnovni princip mog polazišta je da je škola mjesto neraskidive suradnje između učitelja, nastavnika i učenika. Ostvarivanje partnerskog odnosa s roditeljima, afirmiše rad učenika, koji je od velike važnosti za sticanje znanja i iskustava, razvijanje istinskih ljudskih vrijednosti, prijateljstava, međusobnog razumijevanja i pomaganja. Svako dijete polaskom u prvi razred osnovne škole, postaje učenik, dio razredne zajednice, dio jedinstvene cjeline. Želim učenje prenijeti na ulicu, kuću, dom, proširiti vidike, a baš roditelji su partneri koji zajedno s nama učiteljima mogu doprinijeti u podizanju kvaliteta učenja učenika, samim time i obrazovanja. Svako dijete je neispričana priča, a nastavnik čarobnjak, koji nastoji pronaći baš pravu čaroliju, kojom bi podstakao dijete da uči, istražuje i napreduje u svim segmentima. Kroz rad u obrazovnom procesu nastojim ojačati poveznicu između roditelja i škole, te izgrađivati suradnički odnos. U odgojnoobrazovnom radu, neprestano istražujemo nove tehnike, ideje koje se mogu primjeniti u radu. Cilj mi je preventivno izgraditi dobre temelje za buduću, ljude, izgrađivati pozitivne stavove, želju za učenjem, istraživanjem i napredovanjem. Kada imamo potporu i suradnju roditelja, put ka cilju je lakši.

Kratak opis prakse

Praksa, koja se razvila u suradnji s roditeljima učenika prvog razreda, a imala je za cilj poticati pravilan razvoj dječijeg govora, i poboljšati govorne kvalitete šestogodišnjaka.

Odvijala se tokom tromjesečnih radionica, kroz koje smo vježbali pravilnu artikulaciju glasova bosanskog jezika, vježbali razvoj motorike, poticali suradnički odnos između učenika i izgrađivali partnerski odnos s roditeljima.

Praksa se odvijala na način da smo formirali klub naziva Cvrčak koji su činili svi učenici prvog razreda i roditelji učenika koji su imali govorne poteškoće. Odvijala se tokom mjeseca oktobra, novembra i decembra 2017. godine, kroz razrađen plan aktivnosti, kroz zasebne radionice tokom mjeseca oktobra, novembra i decembra, i kroz časove: bosanskog jezika i književnosti, likovne i muzičke kulture. U realizaciji projekta učenici su međusobno surađivali, učili jedni od drugih, te međusobno surađivali s roditeljima.

Polazišta

Ekspanzija razvoja tehnologije, pogodovala je tome da se sve više djece druži s tabletom, računarima i mobitelima. Od najranije dobi djeci se pružaju različiti uređaji, te su djeca svakodnevno izložena raznoraznim multimedijalnim sadržajima. Djeca sve više slušaju i gledaju a manje govore. Slušajući, djeca brzo pamte i uče, ali neki drugi jezik. Podatak koji je poražavajući na području općine Velika Kladuša je da skoro svako drugo dijete ima poteškoće u govoru maternjeg jezika. Izgovor engleskog jezika je izvrstan, dok kod maternjeg djeca imaju problem. Osim uticaja slušanja stranih jezika, uveliko je pogodio suviše zaštitnički stav roditelja prema djeci, kroz tepanje i podržavanje takvog načina govora. Polaskom u prvi razred, uočeno je da polovina učenika ima problem s pravilnim izgovorom glasova bosanskog jezika. Kako izučavati sadržaje početnog čitanja i pisanja? Kako obezbjediti svim učenicima tretman kod logopeda, kada postoji ogroman broj djece s poteškoćama u govoru, a jedan logoped? Na pitanja, smo zajednički došli do odgovora, družeći se u klubu "Cvrčak".

Cilj i željeni ishodi

Osnovni cilj koji sam htjela ostvariti je da učenici savladaju govorne poteškoće, te uključiti roditelje u aktivan rad kluba. Također afirmirati i druge učenike iz odjeljenja kroz saradničko učenje s ciljem učenja jednih od drugih.

Očekivani ishodi :

-Učenici će nakon tromjesečne radionice biti sposobni da samostalno pravilno izgovaraju sve glasove bosanskog jezika

-Roditelji će biti edukovani, da prepoznaju govorne poteškoće, i na vrijeme potraže pomoć stručnjaka

-Učenici će razviti suradnički odnos za zajedničko učenje

Detaljan opis realizacije

Projekat klub "Cvrčak "

Posljednji dani ljeta, prvi dani škole za nove đake. Šestogodišnjaci, mali, uplašeni koračaju školskim hodnikom, susreću mnoga nova lica, odvajaju se od svog poznatog terena. Počinje novo razdoblje u njihovim malim životima. U ruralnim područjima, gdje većina djece odrasta u krugu obitelji, ne pohađa vrtić, ne pohađa predškolsku obuku, škola predstavlja veliku prekretnicu u njihovim životima. Susreću se neka nova lica, stižu novi zadaci, a za mnoge i prve obaveze.

Prema okvirnom NPP-u za prvi razred, učenici u prvom polugodištu prvog razreda, usvajaju osnove za učenje početnog čitanja i pisanja, te se intenzivno radi na poticanju govora, razvoju

komunikacijskih vještina,vođenja dijaloga.Da bismo jedni druge razumijeli,moramo se znati sporazumijevati.Da bismo to mogli,moramo znati govoriti. Ispravno govoriti.

Do pete godine života,djeca treba da usvoje pravilan izgovor svih glasova maternjeg jezika. Naravno oduvijek su postojala odstupanja,te određeni broj djece treba pomoć u savladavanju govornih prepreka.

Šta učiniti kada,polovina šestogodišnjaka ,već đaka prvaka ima govorne poteškoće?! Situacija,koja je u modernom vremenu sve više prisutna. Sve veći broj djece,ima problem s pravilnim govorom,a pomoć se potraži,tek s prvim danima škole.U odjeljenju prvog razreda,koji pohađa 25 učenika, 13 ima problem s pravilnim izgovorom glasova. Putovanje je počelo kroz prve brzalice o cvrčku- „Cvrči,cvrči,cvrčak,na čvoru crne smrče“-

Većina učenika nije bila u mogućnosti tačno izgovoriti brzalicu, te sam odlučila pokrenuti projekat za razvoj govora školaraca.

Sama realizacija projekta zahtijevala je detaljnu pripremu,i anganžman roditelja učenika.

Prvi korak je bio izrada anketnog upitnika za roditelje.

ANKETNI UPITNIK ZA RODITELJE UČENIKA I RAZREDA

JU OŠ.“SEAD ČEHIĆ”GRAHOVO-školska 2017./2018.godina

1.Ime i prezime učenika/ce:_____

2.Mjesto i datum rođenja:_____

3.Adresa stanovanja:_____

4.Ime oca_____majka_____

5.Stručna sprema roditelja:O_____M_____

6.Da li je dijete pohađalo vrtić? DA NE

7.Da li se dijete samostalno odijeva,obuva? DA NE

8.Posprema li Vaše dijete svoje stvari? DA NE

9.Koliko vremena Vaše dijete provodi gledajući TV,koristeći internet?

_____

10.Koliko vremena provodite zajedno s Vašim djetetom u igri,razgovoru?

_____

11.Omiljena igra ,emisija,Vašeg djeteta je_____

12.Kada je Vaše dijete progovorilo?Počelo samostalno da govori.

_____

13.Da li ste tepali svom djetetu ,na način da ste izgovarali riječi na način koji je djetetu „lakši“?

Primjer:kuća-tuća,rak-jak i sl? DA NE

14.Da li je Vaše dijete do sada crtalo,bojalo,razvijanje fine motorike prstiju? DA NE

15.Da li Vaše dijete trenutno ima poteškoća s izgovorom određenih glasova maternjeg jezika?

DA NE

Ukoliko ste zaokružili DA,molim Vas da na liniju ispod navedete koji su to glasovi.

16.Ukoliko ste zaokružili DA u 15.pitanju,molim Vas da odgovorite na sljedeća pitanja.Ukoliko ste odgovorili sa NE,završili ste s upitnikom.

a)Da li ste potražili pomoć logopeda,zakazali termin,pohađali s djetetom časove vježbi?DA NE

b)Da li ste zainteresirani za učešće u školskim radionicama,vezanim za razvoj govora? DA NE

c)Da li biste uzeli aktivno učešće u radu radionica? DA NE

d)Koja su Vaša lična očekivanja od školskih radionica?

Anketni upitnik je sadržavao neophodna pitanja ,o sklonostima,učenika,radnim navikama,i naravno razvojem govora.Iako sam u školi detektovala,broj učenika koji su imali problem s govorom,cilj mi je bio steći uvid u stavove roditelja o vlastitoj djeci.Ukoliko je roditelj svjestan da postoji određen problem,i želi surađivati,računamo da smo pola posla već odradili.

Nakon analize anketnog upitnika,stekla sam uvid u konkretno stanje,broj glasova, koje učenici ne izgovaraju pravilno,te sam na osnovu tih podataka,mogla nastaviti dalje s radom.

Treći korak,podrazumijevao je informiranje roditelja o važnosti govora,i uključivanje istih u formiranje i rad kluba "Cvrčak".

Organizirala sam roditeljski sastanak, s roditeljima učenika s govornim poteškoćama na kojem je realizirana stručna tema za roditelje,vezana za razvoj govora, a kasnije smo poslušali prilog RVK o razvoju govora kod djece školskog uzrasta.

Predložila sam plan rada koji je uključivao i angažman roditelja,a temeljio se na:

-organizaciji sedmičnih radionica,koje su uključivale,jezičkogovorne igre,vježbe,i vježbe senzomotorike

-vježbe razvoja govora,kroz časove redovite nastave

-aktivne vježbe za rad kod kuće

Nakon prezentacije plana,sljedeći koraci podrazumijevali su realizaciju i praćenje napretka učenika.

Uloga članova kluba se s vremenom mijenjala,kao i plan rada.Isti je ovisio o ličnom napretku pojedinaca.Učenici-članovi kluba koji ranije savladaju pravilan izgovor glasa/ova,postaju redoviti asistenti u radu kluba.U aktivnom radu pomagali su svojim prijateljima.

Kroz mjesec oktobar održano je 6 sedmičnih radionica,u trajanju od 25 minuta s učenicima koje su podrazumijevale:

- **muzičke igre/sviranje instrumenti mog tijela,s ciljem uočavanja različitih zvukova**

- **igre s jezikom-izvođenje različitih pokreta s jezikom,usnama,obrazima**
- **govorne vježbe u parovima+motoričke vježbe**

Mjesec novembar realizirali smo 12 radionica,u trajanju od po 20 minuta,koje su podrazumijevale :

- **vježbanje izgovora glasova kroz logatome,lomilice,brzalice**
- **Redovna nastava**
- **Bosanski jezik i književnost**
- **Telefonski razgovor**
- **Muzička kultura**
- **Brojalice**
- **Likovna kultura-**
- **Izrada modela od plastelina,i kolaž papira, s ciljem razvijanja fine motorike ruku.**

Tokom mjeseca novembra,održali smo i jedan zajednički sastanak kluba Cvrčak,s roditeljima s ciljem praćenja napretka učenika u razvoju govora.Primjetan je izuzetan napredak u radu,te poboljšan govor kod djece,što smo slikovito prikazali na razrednoj ploči o malim cvrčcima.

Naime zajednički samo napravili modele cvrčaka koji su se kretali po ploči sa slovima.Kada bi učenik savladao određeni glas,njegov cvrčak bi se približio cilju.Savladavanjem svih glasova,cvrčak dolazi na cilj,osvaja posebnu diplomu.Diploma je znak priznanja za rad,trud i zalaganje učenika.

Realizacija :mjesec novembar- primjer aktivnosti

Aktivnosti- radionica kluba Cvrčak

Aktivnosti na času bosanskog jezika i književnosti-Vježbe pravilnog izgovora glasova i glasovne analize riječi

RADIONICA

Na redovnoj radionici prisutni su svi učenici koji imaju poteškoće s pravilnim izgovorom glasova :R,L i LJ.

Uvodna aktivnost radionice kreće s motivacionim pogledom na ploču kluba Cvrčak.

Ploča se sastoji od modela mladih cvrčaka,i prikazan je trenutni napredak svakog pojedinca.

Svaki polaznik radionice,posjeduje svoj posebni simbol,koji je dijete samostalno izabralo.(štikalica s određenim glasovnim znakom)

Kako učenici još ne poznaju slovo kao oznaku za glas,tako umjesto grafičkog prikaza slova,koristimo simbol slike,pa za svaki glas koristimo određeni simbol.

Č-čarapa

Ć-ćilim

L-leptir

LJ-ljestve

DŽ-džemper

Đ-đurđevak

R-riba

Š-šešir

Z-zeko

Ž-žirafa

Ispod modela nalazi se cvrčak koji žonglira slovima/glasovima. Kada učenik/ci savlada pravilni izgovor svih glasova, njegov model cvrčka se kači sa štipalicom, kod cvrčka koji žonglira. Kači se na bilo koje mjesto, jer pojedini učenici imaju problem s jednim, a neki sa dva, ili više glasova. Da bi učenik prešao put do cvrčka, potrebno je da savlada pravilan izgovor svih glasova, s kojima ima poteškoće. Prilikom savladavanja glasova učenik osvaja diplomu, i postaje pomoćnik u radu. Aktivnost broj 2.

Radimo na uvježbavanju glasova R, L, LJ

Učenici su podijeljeni u tri grupe.

Svaka grupa je dobila kartice s ilustracijama. Zadatak prvi sastoji se od imenovanja pojmova na karticama. Učenici rade zajednički.

Prva grupa-glas R-imenuje pojmove, dok ostale dvije grupe L i LJ, rade na vježbanju fine motorike, na način da boje razredni pano -slikovnice, uz pomoć i asistenciju roditelja.

Vježbe za glas R (primjer)

IR

MIRA, DIRA, ŠIRA, IRAN, IRAK, IRANKA, SVIRA, BIRA, MIRAN, MIRANO, SIRAN, ŽIRAF

ERA

NERA, PERA, VERA, TERA, VEČERA,

URA

CURA, PURA, GURA, BURA, PURAN, FURA, FRIZURA

Rad teče naizmjenično, kada učenici koji imaju poteškoće s izgovorom glasa R, izvježbaju, dobijaju karticu za vježbe kod kuće, i prelaze na vježbe fine motorike, a vježbe nastavljaju učenici koji imaju poteškoće s glasom L, a kasnije s glasom LJ.

L vježbe (primjer)

LO-LOPTA, LOM, LOV, LOPATA, LOVRO, LONAC, ŠILO, LJEPILO, VOZILO, GNJILO, BILO

LE

SELO, ČELO, TIJELO, VESELO, KISELO, DEBELO, VRELO, RASPELO

AL-MALO, PALO, HALO, BALON, ŽALOST,

Vježbe za glas LJ (primjer)

LJA-LAJMA, LJAGA, ALJA, VALJAK, PRALJA

ELJA-ŽELJA, POVELJA, KECELJA, FOTELJA

Kada učenici savladavaju pravilan izgovor glasa, u određenim riječima, na svojoj maskoti cvrčka, oboje mali kružić, kao znak prelaska i završetka zadatka. Kada se savlada pravilan izgovor glasova u svim pozicijama, svi kružići će se obojiti, i samim time krug će se zatvoriti i pravilan izgovor glasa/ova će biti savladan.

Glas R

Prilikom vježbi izgovora glasa R, vježbali smo 50 različitih pozicija i kombinacija položaja glasa R u riječima.

ri, ra, ro, ru, ar, er, ir, Or, ur, rm, mr, pr, rb, br, rv, vr, rf, Fr, rn,nr, rs, sr, rz, zr, rc, cr, tr, rd dr, lr, rj, rlj, rš, šr, Rž, rč,rđ, rh, hr, rk, kr, rg, gr, iri, Ori, er

Uz glas R,izvježbali smo izgovor nekoliko stotina

riječi:grad,grana,grabi,organizam,krov,krava,varka,park.....

Način rada i uvježbavanja izgovora glasa važi za svaki glas.

Rad u manjim grupama,pravilan izgovor pojmova sa kartica.

Mjesec decembar-

U mjesecu decembru održane su dvije radionice,koje su uključivale i angažmanroditelja. Vježbali razvoj govora, kroz učenje pjesama.Kako učenici još uvijek nisu učili čitanje i pisanje,neophodno je učiti tehnikom slušanja, te smo pripremali pjesme i igrokaz,za priredbu na kojoj su učenici pokazali svoja postignuća.

Efekti i postignuti rezultati

Kroz trajanje tromjesečnih radionica,postignuti su izrazito dobri rezultati.

Učenici polaznici radionica,i članovi kluba "Cvrčak" ,uspjeli su usvojiti pravilan izgovor glasova bosanskog jezika.

Osim savladavanja pravilnog izgovora glasova,učenici su savladali glasovnu analizu riječi koja je eliminatorna pri usvajanju sadržaja početnog čitanja i pisanja.Roditelji su stekli uvid u važnost ranog razvoja govora,prepoznavanje poteškoća, te kako na vrijeme reagovati.Kod učenika su se razbile predrasude o tome da su drugačiji,razvila se međusobna empatija i suradničko učenje s ciljem da učimo jedni od drugih i jedni s drugima.

Tags

Istraživanje i stvaranje

Collections

NIN 2018

Autorski tekstovi

NIN nagrada

Pobjednička praksa